

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. An in religione Clericorum regularium Minorum Generalis possit confirmari ad alium sexennium absque ulla dispensatione? Et deducitur, quod ubi militat eadem ratio, debet esse eadem huris ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

eorum, in quibus morantur: nam illis de iure communi subiecti erant, ex cap. obitum. 61. dist. cap. Omnium Basilica, 16. quæst. 3. cap. Monasteria, cap. Abbatibus, 18. quæst. 2. cap. 1. de Offic. ordin. Sed in nostro casu, Religio se subiecti Cardinali N. Episcopo, in cuius Diocesi Monasteria non habebat. Ergo, &c.

8. Et tandem quartò non obstat dicere, (& hoc prima facie videtur validum Argumentum) Canones adductos, non esse intelligendos de Episcopis; quia ex dicto cap. Nullus, de elect. in 6. Nouitius, & Clericus secularis, potest eligi ad Episcopatum Ecclesiæ Cathedralis Regularis, vt immediate præf. Monachis; ait ibi Glossa verb. Regularibus, & in cap. quod Dei timorem, de statu Monach. verb. Regimen. Et rationem adducit Paulus Layman. in 99. Cas. de Præl. Eccles. cap. 16. quæst. 190. quia asserit, Dignitas Episcopalis supplet defectum Professionis. Ergo & in nostro casu, potuit Cardinalis N. Episcopus eligi ad Generalatum, non obstante, quòd Professus illius Religionis non erat, quia dignitas Episcopalis talem defectum supplebat. Non inquam hæc obstant: nam respondeo, casum in argumento adductum, esse casum specialem exceptum ab ipso Pontifice à lege generali; opposita in dicto cap. Nullus, propter rationem, & æqualitatem naturalem, vt seruaretur æqualitas inter seculares, & Regulares: nam sicut Regularis potest assumi ad Episcopatum Ecclesiæ Cathedralis secularis; vt patet ex cap. si Abbatem, & cap. quorundam, de elect. in 6. & Clem. 1. de elect. Ita secularis etiam è conuerso debebat assumi ad Episcopatum Ecclesiæ Cathedralis Regularis. Non tamen ex hoc sequitur, nec potest inferri, Ergo Episcopus secularis potest assumi ad Generalatum alicuius Religionis sine licentia Pontificis; cuius tamen auctoritate assumitur ad Ecclesiam Cathedralis Regularium, absolute, & primariò eligitur ad gubernandos Laicos illius Diocesis, vt patet per accedens, & secundario postea euenit, vt præf. Regularibus, ratione Ecclesiæ Cathedralis Regularis. Et nota, quòd in isto casu, licet quoad alia Regulares subdantur Episcopo seculari, tamen quoad instituta Regularia non recognoscunt alium superiorem, nisi Prælatum Regularem; vt determinauit Paulus III. in quadam Bulla; & Sacra Rota Romana anno 1604. coram Coccino, in causa Ludou. de Torre Archiepiscopi montis Regalis, cum Patribus Benedictinis. Et ita docet etiam Lezana in Summa 99. regul. tom. 3. verbo Episcopus quoad regulares, num. 16. Barbosa de Potest. Episcop. par. 3. Allegat. 105. num. 73. Gratianus, discept. forens. c. 270. n. 4. & alij. Ergo, &c.

9. Itaque ex omnibus supradictis apparet, electionem Cardinalis Episcopi, vel cuiuscumque alius non expressè Professi, in Generalem Religionis, esse illicitam, & inualem, & illam facientes introducerent in Ecclesia Dei rem nouam, & vsque adhuc inauditam.

RESOL. II.

An expediat Generales Religionum esse perpetuos? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 124.

§. 1. Affirmatiuam sententiam mordicus tenet Nauarrus commen. 3. de Regul. v. 3. & lib. 3. de stat. Monach. conf. 7. num. 8. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 7. art. 6. Suarez de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. Tom. VII.

cap. 7. n. 5. Azorius tom. 1. lib. 12. c. 20. q. 21. & alij. Ratio est, quia ex temporanea duratione fit, vt Generales certo modo à subditis dependant, cum ab eis deprimi, & erigi possint, & per consequens fit, vt eorum autoritas multum diminuat, cæteras rationes videbis apud citatos DD.

2. Sed his non obstantibus supradictam sententiam non esse ita certam docet Layman Societatis Iesu in 99. canon. c. 17. q. 235. vbi sic ait. Non desunt qui expedire magis existimant, vt Ordinum Prælati in perpetuum instituantur; sed hanc rem difficile est definire, cum ex vtraque parte tam comoda, quam incommoda existant. Ita ille, & ante illum Ioannes Baptista Antonucius, in catechesi Neapolit. lib. 1. de simon. priuat. cap. 6. fol. mibi 184. vbi ita asserit. Ergo licet Nauarrus opinionem de perpetuitate Generalium aliquando probauerim, hodie tamen in hac re anceps sum, cum valde probabiles rationes sint pro vtraque parte, tum propter iustitiam distributionem, tum propter incautam electionem ab initio factam, & præsertim quoad capita Ordinum. Hæc Antonucius; vide etiam Tamburinum de iure Abbat. tom. 1. disp. 23. quæst. 3. n. 4. vbi putat quòd hæc res arbitraria sit, & quòd alterutra pars eligi possit, dummodo incommoda, quæ in vnaqueque illarum contingere possint, quantum fieri possit, euitentur.

RESOL. III.

An in Religione Clericorum Regularium Minorum Generalis possit confirmari ad alium sexennium absque vlla dispensatione?

Et deducitur, quòd vbi militat eadem ratio, debet esse eadem iuris dispositio.

Et quòd vbi est eadem ratio, dicitur adesse eadem lex non exten. sue, sed comprehens. sue.

Et quòd mens legis magis est attendenda quam verba. Ex p. 10. tr. 15. & Misc. 5. Ref. 1.

§. 1. DE hoc casu à Patribus dictæ Religionis interrogatus, testati sunt mihi quendam virum dignitate & sapientia eminentissimum de hæc re consultum in partem affirmatiuam inclinasse ex verbis Constit. p. 4. c. 18. n. 10. vbi sic habetur; Generalis sex annos perduret quantum ab vno ad aliud Generale Capitulum interponitur, si tamen qui in defectu Generalis infra sexennij spatium ad hunc ipsum gradum assumptus perdurauit solummodo ad sequens generale Capitulum, in quo tamen nullatenus confirmari posse volumus. Quæ quidem vltima verba videntur tantum intelligenda de Capitulo generali faciendo post sexennium, in quo Generalis defecit, & in eius loco alius assumptus est, qui perdurauit vsque ad sequens Capitulum; quòd probatur ex dictis verbis, in quo tamen nullatenus confirmari posse volumus. Nam dictio, Tamen, est limitatiua, & restrictiua, vt patet ex leg. Ita tamen ff. ad Trebell. & in l. vbi adhuc §. ita tamen, C. de iure dotium notat Ruin. con. 1. n. 12. lib. 4. Mehoch. consil. 146. n. 8. Vulpell. de præpos. & adverb. signif. sub hæc dict. qui etiam notat dictam particulam esse diuersificatiuam, diuersificans vnum casum ab alio, & includens quòd terminat, & omne aliud excludens. Sed his non obstantibus negatiuæ sententiæ ego adhæreo, quia clara sunt verba Constitutionis, nempe Generalem non debere perdurare nisi per sexennium ablata potestate eum confirmandi, & hoc vt necessariò dicendum videtur propter inconuenientia, quæ ex diuturna gubernatione, & ex dicta confirmatione

matione sequi poterant, nam Generalis potius de eius confirmatione, quam de bona Religionis administratione in primo sexennio sollicitus esset; sed supradicta inconuenientia sequi possint quoad omnes Generales sive intra sexennium electos, siue perdurantes per integrum sexennium vique ad aliud Capitulum. Ergo absolute dicendum est Constitutionem comprehendere omnia Capitula generalia, & confirmationem omnium Generalium, nam vbi militat eadem ratio, debet esse eadem iuris dispositio, vt patet ex leg. illa ff. ad l. Aquil. l. Si postulantur §. 2. ad leg. Jul. ff. de adult. l. quidem numularios, ff. de edendo, l. Nauta, §. fin. nauta cap. l. à Titio ff. de furtis, l. Illud, Cod. de Sacros. Eccles. §. si igitur instituit, quod cum eo, gloss. verbo Italia, in cap. 1. de tempor. ord. d. l. 6. Abb. in cap. nihil, num. 5. de elect. Dec. cons. 15. num. 2. & cons. 301. num. 6. & 8. Calderin. consil. 147.

Sup. hoc inf. in Ref. 304 §. Sed ego, ad medium, à vers. Et quidem, & in multis aliis eius not.

Sup. hoc inf. Ref. not. præterite §. Cō firmatur supradicta sententia, & in multis aliis eius annot.

Sup. hoc inf. in Ref. 308 §. 1. ante medium, vers. Tum quia, & in to. 3. tr. 4. Ref. §. 3. vlt. ante medium, à vers. Vnde in casu, & in tom. 5. tr. 1. Ref. 87 §. Sed ego, post medium, à vers. Et ideo legis mens, & in tom. 6. tr. 1. Ref. 32 §. Sed instabis, propè finem, à vers. & qui dem iura, & in to. 9. tr. 1. Ref. 12 §. 2. à lin. 4. Et ibi in tr. 7. Ref. 95. §. Probatur primo,

Et ideo hic intrat aliud Axioma iuris, quod vbi est eadem ratio, dicitur adesse eadem lex non extensiuè, sed comprehensiuè ex leg. his solis vers. satis etiam caute putamus, Cod. de renouandis donat. d. leg. illud, Cod. de Sacros. Eccl. leg. item veniunt, §. ait Senatus, ff. de perit. hered. Tiraq. in l. 1. vnguam, verbo libertis, n. 45. & 46. Rebuff. ad l. in lege censoria 203. vers. item que de seruis, versic. colligitur. D. de verb. signifi. pag. mibi 647. Surdus, decis. 276. numer. 8. Guttier. prætic. lib. 3. quest. 17. num. 84. cum seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 7. præm. numer. 105. ibidem fol. 122. quibus adde duos Iurifconsultos Hispamos Castilium Soto maior, tom. 5. contr. part. 2. cap. 177. & Larream, in Allegationibus fiscal. tom. 2. Alleg. 115. num. 51.

2. Nec obstat argumentum in contrarium adductum, nam respondeo primò, quod mens legis magis est attendenda quam verba, leg. Scire leges, ff. de legibus, leg. non alter D. de leg. 1. leg. nominis, & rei, §. verbum ex legibus, ff. de verb. signifi. Surd. decis. 35. num. 34. Marc. Anton. Genuen. in practicab. Ecclesiast. quest. 144. num. 3. Ferrer. in Constit. Cathalonie, gloss. 4. num. 66. ibidem, fol. 87. Sed in nostro casu mens legis est tollere inconuenientia, quæ in diuturna confirmatione Generalis oriri possunt: ergo magis hæc mens, quam ipsa verba legis erit inspicienda, vnde rectè dixit Socinus, cons. 35. l. 1. & Cardinalis Tufchus, litera R. concl. 31. numer. 16. quod mens, & ratio statuentium præponderat verbis. Respondeo secundò, quod argumentum contrarium procederet, quando in confirmatione Generalis faciendi in omnibus Capitulis non adesset eadem ratio, sed ratio quæ militat in confirmatione Generalis electi infra sexennium, militat etiam in confirmatione Generalis, qui integrum sexennium expleuit; ergo confirmatio istius erit prohibita per Constitutiones, ac confirmatio illius, cum in vtroque casu militet eadem ratio, vnde corrui doctrina adducta circa dictionem Tamen, appositam in constitutione, quod à fortiori probatur exemplo dictionis, Tantum, quæ includit expressum, & reliqua excludit, vt patet in leg. qui aliena, §. libertos, ff. de negot. gestis, & in leg. qui sella, §. qui actum, ff. de seruitu. rustic. prædiorum, notant Bart. in leg. 1. num. 1. & ibi Iaf. numer. 9. D. si quis iudicanti non obtemperauerit, Cod. in cap. conuincit, & ibi Felinum 3. de fide instrumenti. Panorm. per text. ibi in cap. Cum Ecclesia Survina, num. 9. de causa poss. Petr. de Anchar. cons. 91. Abb. cons. 51. lib. 1. Alex. cons. 86. incip. Vsis & ponderatis, numero 11. vers. aliàs sequeretur libro 7. Dec. consilio 327. numero 1. Gozadin. consil. 31. numero 22. & alij. Attamen licet hæc dicitio sit limita-

tua, & restrictiua; non propterea excludit alios casus similes, vt notant gloss. in leg. ob as, Cod. de prædijs minorum, & in l. si mora verb. duntaxat, ff. soluto matrimonio & in leg. vltim. Cod. de renouand. donat. Iaf. in d. leg. à num. 10. ff. si quis ius dicens, & in d. leg. si constante, numer. 86. Bart. per text. ibi in l. seruum nomine, num. 2. ff. de vsucap. Dec. in rubr. de constit. leg. num. 18. & in l. numer. 3. Cod. de bonorum possess. ibidem Gutierrez Canon. quest. lib. 7. cap. 14. num. 5. & practic. lib. 3. quest. 15. num. 23. Paul. mon. tan. de tutel. & curat. cap. 57. num. 66. Sanch. de matrim. l. 7. d. 31. num. 6. Ceual. commun. contra comm. quest. 504. num. 4. Calder. Pereira de emp. & vendit. cap. 14. num. 23. cap. 20. num. 15. & cap. 23. numer. 4. Melch. Plebos Lusitan. decis. 54. n. 14. tom. 1. Sic, & in casu nostro dicendum est particulam Tamen, licet sit limitatiua, & restrictiua non excludere casus similes; ergo verba constitutionis non solum comprehendunt Capitulum faciendum Generali electo infra sexennium, sed etiam omnia alia Capitula faciendi post completum integrum sexennium ab vno Generali: Nam non solum similes, sed etiam ratio, vt dictum est militat in confirmatione faciendi in quibuscunque Capitulis; Ergo, &c. Et ita ego sentio saluo, &c.

RESOL. IV.

An ad Pralaturas Regulares Generalis teneatur eligere digniores? Et an Religiosi in suis electionibus teneantur eligere digniorem? Ex part. 2. tract. 15. & Mat. 1. Refol. 61.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docent communitate Fernandez in inst. confess. part. 2. bell. p. 1. lib. 3. quest. 4. concl. 5. & Portel. in dub. reg. verb. electio, numer. 6. vbi sic ait. Regulares etiam teneantur ad officia eligere digniores: sunt enim Pralaturæ regulares, & cætera officia, beneficia Ecclesiastica: proinde etiam in illis militat ratio naturalis, & dispositio iuris, vt eligatur dignior. Idem etiam docet Turrian. tom. 2. in 2. 2. disput. 22. de elec. 4. numer. 1. vbi querit, an Religiosi in suis electionibus teneantur eligere digniorem; & ita respondet, Est obligatio eligendi digniorem, considerata qualitate officij, & constitutionibus Religionis cuiuslibet. Quod si ad solum Generalem Religionis pertineat eligere superiores, ipse obligabitur ad eligendum digniorem, vel æquè dignum, post sufficientem, & exactam diligentiam, circa cognitionem personarum. Ita Turrianus.

2. Sed his non obstantibus. Ioann. Valerus, in differentijs vtriusque fori, ver. electio, differ. 1. numero primo, ponit aliquas causas exculantes à peccato eligentes minus dignum, dummodo sit dignus; vt cum eligitur (ait ille) Prælatus regularis non habens ex electione beneficium, sed tantum onus, & officium, vt sunt nostri Prioratus, & Prioratus Dominicanorum, & similes. Ita singulariter Catezan. ver. Electio prælati. Et facit Concil. Trident. sess. 7. cap. 3. vbi sufficit eligere dignum ad curata inferiora. Vnde quod dicitur sess. 24. capite 1. intelligitur de electione Episcoporum, & aliorum Superiorum. Ita Valerus. Et quod mirum est, Fellic. Soc. Iesu tom. 3. tract. 41. cap. 4. n. 187. asserit absolute, esse probabilem illam sententiam, quæ asserit sufficere